

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення зміни до статті 142 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо порядку отримання членами сім'ї судді, який отримував довічне щомісячне утримання, пенсії по втраті годувальника та допомоги на поховання, у разі його смерті»
*(реєстр. № 9583 від 07.08.2023 р.)**

Метою законопроекту є внесення змін до статті 142 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» для законодавчого закріплення порядку отримання непрацездатними членами сім'ї судді, який отримував довічне щомісячне утримання, пенсії по втраті годувальника та допомоги на поховання, у разі його смерті.

Зважаючи на необхідність удосконалення судоустрійного законодавства в частині гарантування соціального забезпечення суддів та їхніх сімей, вважаємо за необхідне зазначити таке.

Законопроект потребує додаткового обґрунтування стосовно необхідності поширення норм щодо особливого пенсійного забезпечення на непрацездатних членів сім'ї померлого судді. Відповідно до чинного законодавства особливість пенсійного забезпечення (у тому числі й розміри) передбачено виключно для суддів через їхній статус.

Звертаємо увагу, що Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» включає загальні положення щодо призначення пенсій, у тому числі особам, які мають право на пенсію у зв'язку із втратою годувальника (стаття 36 наведеного Закону). При цьому, питання виплати пенсій суддям регулюється спеціальним законодавством, зокрема статтею 142 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Тому підстави для призначення пенсії при втраті годувальника членам сім'ї суддів визначаються саме спеціальним законодавством.

Законопроект потребує уточнення щодо джерела виплати непрацездатним членам сім'ї судді, який отримував довічне щомісячне утримання, пенсії по втраті годувальника та допомоги на поховання, у разі його смерті.

Стаття 142 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (у чинній редакції) містить положення про джерело, із якого виплачуються пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді. Так, відповідно до частини 5 статті 142 цього Закону пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді виплачується незалежно від заробітку (прибутку), отриманого суддею після виходу у відставку. Щомісячне довічне грошове утримання суддям виплачується органами Пенсійного фонду України за рахунок коштів Державного бюджету України.

Водночас законопроект не містить норми про виплату з Державного бюджету України непрацездатним членам сім'ї судді, який отримував довічне щомісячне утримання, пенсії по втраті годувальника та допомоги на поховання,

у разі його смерті. При цьому, чинна редакція статті 142 та інші положення цього Закону не поширюються на випадки, передбачені законопроектом.

Розділ II законопроекту потребує доопрацювання в частині надання переліку нормативно-правових актів, до яких мають бути внесені зміни.

Стаття 142 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» містить підстави щодо утримання суддею пенсії чи щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці. Водночас, порядок реалізації зазначеного права передбачений підзаконними актами, зокрема Порядком подання документів для призначення (перерахунку) і виплати щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці, судді Конституційного Суду України територіальними органами Пенсійного фонду України, затвердженим постановою правління Пенсійного фонду України від 25.01.2008 № 3-1 (у редакції постанови правління Пенсійного фонду України від 09.02.2023 № 7-2).

Внесення змін до статті 142 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» шляхом запровадження права отримання непрацевдатними членами сім'ї судді, який отримував довічне щомісячне утримання, пенсії по втраті годувальника та допомоги на поховання, у разі його смерті, потребує також внесення змін до інших нормативно-правих актів, які передбачають порядок реалізації цього права (зокрема, до наведеного вище Порядку).

При цьому, назва Розділу II законопроекту також повинна бути приведена у відповідність до вимог частини 8 статті 90 Регламенту Верховної Ради України.

Законопроект потребує доопрацювання в частині надання пропозицій щодо покриття витрат (відповідно до частини 3 статті 91 Регламенту Верховної Ради України).

Законопроектом пропонується запровадити право отримання для непрацевдатних членів сім'ї судді, який отримував довічне щомісячне утримання, пенсії по втраті годувальника та допомоги на поховання, у разі його смерті. Із системного аналізу статті 130 Конституції України та статей 17 і 142 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» вбачається, що зазначені виплати здійснюватимуться за рахунок видатків із Державного бюджету України. Відповідно, законопроект має містити фінансово-економічне обґрунтування видатків із Державного бюджету України, за рахунок яких мають здійснюватися виплати непрацевдатним членам сімей суддів, які отримували довічне щомісячне утримання, пенсії по втраті годувальника та допомоги на поховання, у разі смерті.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*